

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis ſextâ menſis Aprilis, Anno Domini M. DCC. LII.

M. HIACYNTHO - THEODORO BARON,
Antiquo Facultatis Decano, Doctore Medico, Præſide.

An in curandâ ani fiſtulâ ferro præſtent cauſtica?

I.

TATIM ac pars inflammata ſuppuratum abit, abceſſus fit, pure intùs remanente, ulcus verò, ubi carcere fracto liber exitus patet purulento liquido, quâ data porta, fluenti. Sic ſemper ab abceſſu ulcus; conſequenter qualis abceſſus, tale ulcus: ſimplex dicitur ſi fundo æquali ſolidoque terminari conſtet; ſinuoſum contrà ſuffoſſis quoties pluribus cuniculis tanquam radicibus innititur ulcus. Aliud verò ſedulò obſervandum ulceris genus, fiſtuloſum dictum,

frequens ſanè nimis, attamen minùs quàm vulgò cenſetur. Sinuoſi ulceris genium apprimè mentitur, ſuperat verò, & longè pejus. Hoc peculiare gerit quod ulceris ora, imò & intùs producti hiatus callis incruſtantur. Nulla corporis pars impervia peſſimæ huic abceſſuum ſoboli, quæ tamen ante alias anum & circumjacentia aggreditur: hìc ubi caſtra habet, fiſtula anni vocatur; quo duntaxat nomine inſigniendum ſinuoſum ulcus ſimul ac calloſum ano viciniſve partibus inhærens.

I I.

CUM vix ac ne vix quidem morbus ullus, uno ſemper eodemque ſibi proprio indutus habitu, in ſcenam prodire ſoleat, nil mirum ani fiſtulam ſua ſubire diſcrimina. Eſſentialis itaque modò eſt, modò ſymptomatica; ſimplex vel compoſita; nunc recens adhuc & in germine veluti ſopita obſervatur, nunc evoluta, laceratâque jam cute, magis minuſvè pus fœtidum expuens vel externa circum ani labra vel in ipſiuſmet inteſtini cavum, undè tum dicitur fiſtula externè vel internè cœca; plerumque autem, dum vires acquirit eundo, monſtrum fit biceps pluribus & altis innixum pedibus. Prout autem altiùs anum obſidet, multiplicemque ſibi viam ſuffodit, major eſt; contrà, minor: ſic indole, formâ, ac ſede variat. Quidquid tamen ſit, cùm adjunctum ſibi ſemper comitem callum habeat ani fiſtula, ab ulceribus cæteris hæc undique loca haud rarò infeſtantibus facilis eſt expeditaque illius diſtinctio; ſi potiſſimùm attendatur quòd in ulcere cancroſo, calloſa quidem pariter vulneris labra extrorſum invertantur, horridè ſemper inhiante malo, dum depreſſa potiùs in fiſtulâ videntur.

Jam verò pro efficiente mali causâ, ne compreſſionem nimiam contuſionemvè cogitemus, vetant plurima rationum momenta: 1°. Quòd mille inter equites, eâdem compreſſionis ſorte manente, vix unus fiſtulâ laboret. 2°. Quòd afficiantur fœminæ etiam delicatiores, quæ plumis non niſi mollioribus, flocciſque ſedem credentes, moleſtè unquam comprimi neſciunt. 3°. Quòd contuſio in parte molli, utcumque gravis ſit, abceſſum tantùm, ulcus, ſinuoſum ulcus ſi velis, vel etiam gangrænam, callum verò nunquam generare valeat: ac, veluti ictus graviter mammis inflictus cui ſuccedit cancer, tanti hujuſce mali accelerans duntaxat ſeu determinans cauſa meritò habetur; ſic inter equitandum vel quolibet alio caſu quæcumque accidant ani, partiumvè adjacentium compreſſiones, his quidem determinari fiſtulam ani, effici verò nunquam credimus. Altiùs ſane inhæret malum, quod prævio tam fluidorum quam ſolidorum vitio referimus: horum nempè laxiorem textum, inertemque veluti tonum accuſamus; illorum autem pravam acredinis ſimul & craſſitiei indolem quâ concretiones lymphaticæ, ſanguiniſque ſtaſes lentè foventur. Unde fiſtula ani, morbus ſemper gravis; nec niſi inepti ægrorum adulatores, firmiorem ex tali hoſpite præſtari ſanitatem, polliceri audent.

I I I.

TUTA nunc inquiratur fiſtulæ ani medela. Statim adeſt audax agyrtarum cohors; mille & ſingula certis certiora offerunt remedia: abſit autem hìc Medicinæ ſacra, profanis miſcere velimus. Laboranti fiſtulâ una ſalus: eradicetur malum ferro vel cauſticis. Citiùs quidem ferrum agit; anceps verò maximè methodus, nec barbara minùs. Pronus enim volunt decumbat æger, clunibus diductis; tùm, ſi externè cœca fiſtula ſit, unâ manu intromittatur in anum digitus, qui inteſtinum, ulcus verſùm, comprimat, dum ſpecillum al-

terâ manu fortiter in ulcus protruditur, usquedum in ipsius cavum intestini penetret: ita ut pars morbida, tanquam veru, transfigatur. Deinde, specillo in ansam incurvato, comprehensa pars attrahatur, scapello amputanda. Hâc in operatione, quidquid gerit periculi dolor atrocissimus, ægrotantis capiti minatur; nec satis, ut ansâ pars allevata tollatur, partes labe immunes æquè ac infectæ abraduntur; sed quod pejus, directâ semper manu juxtà longum & profundum unici canalis quem amplectitur ansa, tàm collaterales cuniculi quàm profundiores, vel horum saltem extrema, ferrum sæpiùs effugiunt; undè fistulæ alterius fons & origo. At dices: peractâ operatione, si quod intùs remanserit callum, forficibus curvis secamus; vel causticis absumimus cuniculorum extrema, si quæ reliqua apparent. Esto: sed horrendi cruciatus novi, nova semper operatio, ac methodus duplex; quibus tamen omnibus invitis, fistulam sic ferro curatam iterum, ter, & quater renatam multiplex indixit experientia. Hâc itaque posthabitâ methodo, ad caustica tanquam ad ancoram sacram confugimus.

I V.

ADSIT jam fistulæ ani patiens: oculo & tactu exploranda mali sedes; oleo posteà illinitus in anum immittatur digitus qui partes leniter affricando percipiat an ulcus sit, & quâ altitudine hæreat: indè levibus digitis, ab externo ad ulcus internum comprimendo, forma callorum tentanda. Quibus sic cognitis, latè cooperiatur mali campus emplastro emollienti leviterque suppuratorio, quod singulis diebus renovandum erit. Tum Medici est veram internis remediis curationem ordiri, certamque brevì præstare. Cùm sensim Medicâ manu deductus æger ad operationis terminum tandem advenit, sic proceditur: paratur lens caustica, simul perforatur emplastrum ita ut super impositum transmittat causticum; tum sic applicatur, ut absumendæ parti foramen adamussim respondeat; additur extemplò lens caustica quæ in hoc foramine inclusa, super addito emplastro, fortiter cogitur. Res sic se habent per horas duodecim, quibus elapsis, nudatur eschara. Quidquid dulce, & unctuosum est, quale butyrum recens, ad illiniendum hìc locum habet; palmam tamen damus mundificativo de apio, quod ope penicilli combustæ parti admovendum, emplastro semper super imposito. Statim ac cecidit crusta, sedulò observandum ulcus, quò vestigiis omnibus prematur malum. Quot apparent cuniculi, his tot causticorum telis insistendum, usquedum tandem ad anum deveniatur: hic labor novus, cura major; cavendum enim sedulò ne sanum comburatur: eo fine in anum longa introducitur turunda, undique vel cerâ, vel mucilagine crassè obducta; lateraliter sulcus foditur in quo, gemmæ adinstar in suâ palâ, causticum includendum, eo modo ut ex unâ parte anum possit impetere, cæteris in unguento sepultis; sic incolumis præstatur anus, dum hujus pars duntaxat læsa absumitur. Hâc salubri methodo fistulam ad extremas usque radices prosequeris, malumque funditùs evertes, sanâ nec constanti minùs successurâ cicatrice: cujus consequendæ gratiâ certò cum successu decocta ex scordio & rosis rubris optimè depurato melli admixta, aqua aluminosa ac veterrima vitæ aqua partibus æqualibus, in lotionis formam usurpantur. Ultimo demum tempore, quò suis omnibus numeris absolvatur opus, è Mechâ balsami aliquot guttæ super adhibeantur. Id, solatium ægris haud leve, & Medico, in hâc praxi accidit quod vita tuta spondeatur; dolorum summa prudenter adeò deduci possit, ut pati quidem, excruciari verò nunquam contingat; & prout pars altera causticis absumitur, pullulet parsprima citò rursus generata; sic, vulnere semper exiguo, parcitur doloribus, minùs dolet natura, nec vires prosternuntur.

V.

DUBIUM nunc maximum horum ne timiditas qui causticis abhorrent; an caustici tractandi inscitia æquiori jure accusanda sit? Causticum exlex, inquiunt, remedium quod nullis subjicere regulis artem penès est; vel effrænum vel iners, nil aut nimis agit. Sciant nil in manu Medicâ exlex esse; venena sæpè in salutem ægri pro nutu suo invertere Medicus novit. Nil comburit, nisi quod tangit causticum; nec nisi ratione suæ molis altè penetrat. Proprio fluidis jure, hùc versùm semper labitur, ubi minor occurrit resistentia. Quarè electionis huic præscribe locum, vicinia sedulò munias, tunc admoveatur, in sede suâ cautè detinendum; sic nec tua unquam falletur spes, nec injuriis locus erit. Si quæras nunc, aut pollicearis aliquod egregium causticorum genus, quod amicè carnes osculando sine molestiâ agat; cachinnum moves: causticum enim dulce, contextamque serico panno lanceolam, eadem pueris fabula narrat. Cætera inter caustica nobis arridet lapis causticus vulgaris. Pro dosi pollet virtus; fractâ minor, adauctâ major. Sic primò nudatur malum; varia dein obsidentur ipsius diverticula; hinc expugnatur ubique acriùs modò, modò lentiùs, & usque tandem profligatur, quò ad extremum angustiæ coactum, comburatur. Incolumis interim, spectator veluti, perstat æger, hilaris mente, florens viribus, ac vitâ sanus. Quæ cùm tot tantaque commoda ferrum deneget, jure concludendum,

Ergò in curandâ ani fistulâ ferro præstant caustica.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Renatus Marteau, Bibliothecæ Facultatis Præfectus designatus.

M. Josephus Lallemant; Cirurgiæ Gallico idiomate Professor designatus.

M. Petrus Poissonnier; Professor & Censor Regius.

M. Antonius le Camus.

M. Claudius Bourdier de la Mouliere.

M. Petrus Arcelin.

M. Raymundus de la Riviere.

M. Ludovicus-Petrus le Hoc.

M. Antonius-Ludovicus Guenault.

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA BARJOLLE, Salmuriensis, Doctor Medicus Monspeliensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Auctor, A. R. S. H. 1752, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1752.